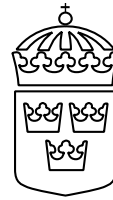

Regeringens proposition

2019/20:85

Ökat skydd för sjömäns anställning vid sjöröveri Prop. eller väpnat rån mot fartyg 2019/20:85

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 februari 2020

Stefan Löfven

Tomas Eneroth
(Infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner 2018 års ändringar av 2006 års sjöarbetskonvention. Konventionsändringarna innebär ett ökat anställningsskydd för sjömän som hålls fångna ombord på ett fartyg eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget. För att genomföra konventionsändringarna föreslås att i en sådan situation ska en sjömans anställningsavtal fortsätta att gälla även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats. Under den tid då sjömannen hålls fången får anställningsavtalet inte sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas. Under fångenskapen har sjömannen rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Sjöarbetskonventionen	5
5	Förslag	6
5.1	Godkännande av 2018 års ändringar i sjöarbetskonventionen	6
5.2	Ökat skydd för sjömäns anställning, lön och anställningsförmåner vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg	7
5.3	Ikraftträdande	10
6	Kostnader och andra konsekvenser	10
7	Författningskommentar	11
Bilaga 1	2018 års ändringar av koden i 2006 års sjöarbetskonvention i dess ändrade lydelse, godkända av konferensen vid dess 107:e möte i Genève den 5 juni 2018	13
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	18
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	19
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	20
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2020	21

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2019/20:85

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner 2018 års ändringar av 2006 års sjöarbetskonvention.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282).

Förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282)

Härigenom föreskrivs att det i sjömanslagen (1973:282) ska införas en ny paragraf, 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 a §

Om en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention hålls fången till följd av vad som enligt konventionen utgör sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget gäller under fångenskapen att

– anställningsavtalet ska fortsätta att gälla även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats,

– avtalet inte får sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas, och

– sjömannen har rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Vid den internationella arbetskonferensens 107:e möte den 5 juni 2018 antogs ändringar i 2006 års sjöarbetskonvention (sjöarbetskonventionen). Ändringarna finns i *bilaga 1*.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) gav den 3 september 2018 Transportstyrelsen i uppdrag att analysera ändringarna och lämna förslag till genomförande. I november 2018 inkom Transportstyrelsen med en promemoria med sådana förslag. Transportstyrelsens promemoria kompletterades därefter av en promemoria framtagen av Infrastrukturdepartementet. Lagförslagen i Infrastrukturdepartementets promemoria finns i *bilaga 2*.

Transportstyrelsens och Infrastrukturdepartementets promemorior har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Infrastrukturdepartementet (dnr I2019/00644/TM).

I propositionen behandlas promemoriornas förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 30 januari 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter som behandlas i avsnitt 5.2 och i författningskommentaren.

4 Sjöarbetskonventionen

2006 års sjöarbetskonvention

2006 års sjöarbetskonvention antogs av de anslutna staterna till FN:s internationella arbetsorganisation (ILO). Konventionen ersätter ett antal tidigare ILO-konventioner på sjöfartens område. Konventionen syftar till att tillförsäkra sjömän drägliga arbets- och levnadsförhållanden. Den omfattar sjömän ombord på fartyg som inte uteslutande går i inre fart och som normalt används i kommersiell verksamhet, utom fiskefartyg och traditionellt byggda fartyg som t.ex. dhower och djonker. Konventionen reglerar t.ex. rätten till vilotid, krav på läkarintyg, rätt till anställningsavtal, krav på bostäder och mat och rätt till sjukvård och social trygghet på samma villkor som för landanställda. Större fartyg som omfattas av konventionen ska ha ett sjöarbetscertifikat och en försäkran om överensstämmelse med sjöarbetskonventionen. Dessa dokument utgör bevis på att fartyget varit föremål för tillsyn och att konventionens krav enligt nationell rätt har ansetts uppfyllda. Att konventionens bestämmelser är uppfyllda ska kontrolleras även vid s.k. hamnstatskontroller, dvs. kontroller som görs av myndigheter i den stat vars hamnar ett fartyg anlöper.

Konventionen består av artiklar, regler och en kod. Koden preciserar kraven i artiklarna och reglerna och består av en del A som innehåller

Prop. 2019/20:85 obligatoriska standarder och en del B som innehåller icke-obligatoriska anvisningar.

Sverige anslöt sig till konventionen 2012 (prop. 2011/12:35, bet. 2011/12:TU6, rskr. 2011/12:133). Anslutningen medförde ändringar i bl.a. sjömanslagen (1973:282), mönstringslagen (1983:929), lagen (1998:958) om vilotid för sjömän, fartygssäkerhetslagen (2003:364) och socialförsäkringsbalken.

2018 års ändringar i konventionen

Vid den internationella arbetskonferensens 107:e möte antogs ändringar i del A och B av koden till sjöarbetskonventionen. Ändringarna innebär bl.a. att det i standard A2.1 lades till en ny punkt 7. Bestämmelsen kräver att en sjömans anställningsavtal förlängs i situationer när en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget. I den nya punkten definieras också sjöröveri och väpnat rån mot fartyg. Det lades vidare till en ny punkt 7 i standard A2.2. Enligt bestämmelsen ska lön och andra förmåner som sjömannen har rätt till enligt anställningsavtalet, tillämpligt kollektivavtal eller tillämpliga nationella lagar fortsätta att betalas ut under hela perioden av fångenskap. Bestämmelsernas fullständiga lydelse finns i bilaga 1 till denna proposition.

Enligt artikel XV i konventionen ska ändringarna anses vara accepterade om inte mer än 40 procent av de stater som har anslutit sig till konventionen, och som representerar minst 40 procent av världshandelstonnaget, har anmält till ILO:s generalsekreterare senast den 26 juni 2020 att de inte tillstyrker ändringarna. Om inte tillräckligt många stater med tillräcklig andel av världstonnaget invänder mot ändringarna, träder de i kraft den 26 december 2020 och ska alltså då vara införda i staternas rättsordningar.

5 Förslag

5.1 Godkännande av 2018 års ändringar i sjöarbetskonventionen

Regeringens förslag: Riksdagen ska godkänna 2018 års ändringar i 2006 års sjöarbetskonvention.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Under 2000-talet har antalet fartyg i den internationella sjöfarten som utsatts för sjöröveri eller väpnat rån ökat. Vid flera tillfällen har sjömän tagits till fånga som påtryckningsmedel för att förövarna ska få lösensummor av t.ex. rederierna. Det har förekommit att redare i en sådan situation har vägrat att betala ut lön till de tillfångatagna sjömännen med hänvisning till att de inte utför något arbete

och till att redarna inte är ansvariga för att deras fartyg utsätts för sjöröveri eller rån. Prop. 2019/20:85

De aktuella ändringarna i sjöarbetskonventionen syftar till att öka anställningsskyddet för sjömän vid sjöröveri eller väpnat rån. Enligt de antagna reglerna ska sjömannens anställningsavtal fortsätta att gälla, om sjömannen hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans vid en sådan sjöröveri- eller rånsituation. Detta gäller oavsett om anställningsavtalet har löpt ut eller inte. Lön ska fortsätta att betalas ut under den tid som sjömannen är tillfångatagen ända till dess sjömannen har blivit hemsänd.

Vid förhandlingarna i ILO röstade Sverige för ett antagande av de nya reglerna. En sjöman som blir tillfångatagen vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg ska inte behöva riskera att bli av med sin anställning eller bli utan lön. Regeringen anser alltså att det finns starka skäl att godkänna konventionsändringen. Ingen remissinstans har heller haft någon annan åsikt.

Regeringen föreslår därför att Sverige ska godkänna ändringarna i konventionen. Av avsnitt 5.2 framgår att ändringarna nödvändiggör ändringar i sjömanslagen. Ett godkännande av konventionsändringarna kräver därmed enligt 10 kap. 3 § regeringsformen riksdagens godkännande.

5.2 Ökat skydd för sjömäns anställning, lön och anställningsförmåner vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg

Regeringens förslag: Om en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention hålls fången till följd av vad som enligt konventionen utgör sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget ska under fångenskapen gälla att

- anställningsavtalet ska fortsätta att gälla även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats,
- avtalet inte får sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas, och
- sjömannen har rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås det inte någon bestämmelse om rätt till lön och förmåner under tid i fångenskap. Promemorians lagförslag innehåller vissa definitioner.

Remissinstanserna: Nästan samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter. *Stockholms universitet* anser att förslaget bör omfatta även andra situationer då en sjöman mot sin vilja hålls kvar på ett fartyg. *Transportstyrelsen* uppmärksammar också denna situation men anser att frågan bör lösas inom ramen för ILO. *Föreningen Svensk Sjöfart*, *Sjöfartens Arbetsgivareförbund* och *Svenskt Näringsliv* anser att lönegarantilagen (1992:497) bör ändras så att lönegarantin gäller under hela tiden i fångenskap. *Göteborgs tingsrätt* efterfrågar ett förtydligande av en av de föreslagna definitionerna.

Skälen för regeringens förslag

Förlängning av sjömäns anställningsavtal

2018 års ändringar av sjöarbetskonventionen innebär bl.a. att det har förts in en ny punkt i standard A2.1 i koden till konventionen, av följande lydelse:

7. Varje medlemsstat ska kräva att en sjömans anställningsavtal ska fortsätta att gälla när en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, oavsett om det datum då anställningsavtalet ska löpa ut har passerat eller någon part har begärt att avbryta eller säga upp det. I denna punkt gäller följande definitioner:

(a) Sjørøveri ska ha samma innebörd som i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982.

(b) Väpnat rån mot fartyg avser en olaglig våldshandling, ett olagligt frihetsberövande eller någon form av plundring, eller hot om detta, som inte är sjöröveri och som begås i privat syfte och riktas mot ett fartyg eller mot personer eller egendom ombord på ett fartyg på en stats inre vatten, arkipelagvatten eller territorialhav, eller en handling som anstiftar till eller begås i avsikt att underlätta en handling som beskrivs ovan.

Ordalydelsen i standard A2.1.7 pekar enligt regeringen på att avsikten är att anställningsavtalet inte får avbrytas över huvud taget under sjömannens fångenskap, vare sig av arbetsgivaren eller sjömannen, och oavsett vilka möjligheter som finns i nationell rätt att på olika grunder få avtalet att upphöra. Enligt 4 § lagen (1982:80) om anställningsskydd, förkortad LAS, kan ett anställningsavtal avslutas antingen genom uppsägning av avtalet eller genom frånträdande eller avbrytande av anställningen. Uppsägning kan göras av såväl arbetsgivare som arbetstagare. Frånträdande av anställningen kan enbart göras av arbetstagaren och avbrytande av anställningen kan enbart göras av arbetsgivaren. Innebörden av konventionsbestämmelsen innebär alltså att inte något av de sätt som LAS anger för att avsluta en anställning får tillämpas under tid då sjömannen är tillfångatagen. Det remitterade förslaget motsvarar nästan exakt konventionstexten och får därmed anses ha samma innebörd. Den föreslagna lagtexten bör dock förtydligas för att bättre motsvara terminologin i LAS.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att sjömanslagen ändras så att den återspeglar de nya kraven i konventionen.

Andra situationer eller följder av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg

Stockholms universitet och Transportstyrelsen påpekar att det kan förekomma även andra situationer där en sjöman hålls kvar mot sin vilja ombord på ett fartyg, t.ex. vid en främmande stats uppbringande av ett

fartyg, som bör omfattas av rätten till fortsatt anställning. Vidare uppmärksammar *Föreningen Svensk Sjöfart, Sjöfartens Arbetsgivarförbund* och *Svenskt Näringsliv* att en redare med ett eller ett fåtal fartyg som får fartyg kapat av pirater efter en tid sannolikt kommer att tvingas i konkurs. För att tillfångatagna sjömän vars redare gått i konkurs inte ska få sin ekonomi slagen i spillror borde enligt dessa remissinstanser lönegarantilagen ändras så att lönegarantin gäller under hela tiden i fångenskap.

Regeringen konstaterar att det kan förekomma sådana situationer som Stockholms universitet och Transportstyrelsen nämner och som alltså inte omfattas av de ändrade bestämmelserna i sjöarbetskonventionen. Vidare finns det naturligtvis en risk för konkurs, särskilt för rederier med ett fåtal fartyg, vid de situationer som konventionen reglerar. Det torde dock röra sig om klara undantagsfall. Det bör också framhållas att enligt lönegarantilagen (1980:80) kan lönegarantin uppgå till fyra prisbasbelopp och betalas för en tid om upp till åtta anställningsmånader. Vidare saknas beredningsunderlag för att i detta lagstiftningsärende utöka skyddet av sjömän på det sätt som efterfrågas av remissinstanserna.

Rätt till lön och andra anställningsförmåner under fångenskap

Enligt den nya standard A2.2.7 som också antogs i samband med 2018 års ändringar ska lön och andra förmåner som sjömannen har rätt till enligt anställningsavtalet, tillämpligt kollektivavtal eller tillämpliga nationella lagar fortsätta att betalas ut under hela perioden i fångenskap. I Transportstyrelsens promemoria föreslås det inte någon bestämmelse för att genomföra denna standard. Enligt promemorian får det förutsättas att om ett anställningsavtal löper så betalas lön ut i enlighet med avtalet, annars utgör det ett brott mot anställningsavtalet. Det krävs därför enligt promemorian inte någon författningsändring för att genomföra standarden.

Någon absolut rätt till lön och förmåner under en anställning föreligger dock inte, även om det finns ett giltigt anställningsavtal. Normalt krävs att en arbetstagare antingen utför arbete eller står till arbetsgivarens förfogande för att arbetstagaren ska få lön. En sjöman ska enligt regeringen inte behöva riskera att bli utan lön eller anställningsförmåner under tid i fångenskap, även om sjömannen inte kan utföra något arbete för arbetsgivaren. Rätten till lön och anställningsförmåner bör därför också anges i lagtexten.

Definitioner

I promemorian föreslås att de nya definitionerna av sjöröveri och väpnat rån mot fartyg i sjöarbetskonventionen ska föras in i sjömanslagen i den lydelse som definitionerna har i konventionen. *Göteborgs tingsrätt* anser beträffande definitionen av väpnat rån mot fartyg att det är oklart vad som avses med ”en handling som anstiftar till eller begås i avsikt att underlätta en handling” och efterfrågar ett förtydligande av om begreppen har samma betydelse som i t.ex. brottsbalken.

Regeringen föreslår att dessa definitioner inte förs in i lagen. Det bör dock nämnas att de föreslagna bestämmelserna i första hand ska tolkas och tillämpas i överensstämmelse med sjöarbetskonventionen och de syften som den har. Konventionstexten är vidare inte förhandlad på svenska, och

svenska är inte heller ett av konventionens officiella språk. Det kan inte dras några slutsatser om huruvida begrepp i den bifogade svenska översättningen (se bilaga 1) sammanfaller med likartade begrepp i svensk rätt. Enligt *Lagrådets* förslag bör det dock i lagtexten förtydligas att begreppen definieras i konventionen.

5.3 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 4 framgår förutsättningarna för att konventionsändringarna ska anses accepterade av medlemsstaterna. Eftersom det för närvarande inte står klart om dessa förutsättningar kommer att vara uppfyllda och om ändringarna därmed kommer att träda i kraft, bör det inte anges någon tidpunkt för ikraftträdandet i lagen. Det bör i stället lämnas till regeringen att bestämma när lagändringarna ska träda i kraft för det fall konventionsändringarna kommer att anses accepterade enligt angiven ordning.

6 Kostnader och andra konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms få mycket begränsade effekter för redare med svenska fartyg, bland annat eftersom mycket få sådana fartyg trafikerar områden där sjöröveri normalt förekommer.

Några effekter på statens budget, jämställdheten, miljön eller den kommunala självstyrelsen bedöms inte uppkomma.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försäkringskassan* konstaterar att förslaget innebär att den tillfångatagna sjömannen kan anses fortsatt omfattad av svensk arbetsbaserad socialförsäkring. Övriga remissinstanser tillstyrker bedömningen i promemorian eller har inga synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning: Förslaget i avsnitt 5.2 innebär att en sjömans anställningsavtal kan komma att förlängas om sjömannen hålls fången till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget och att ett rederi kan behöva betala ut lön till en sjöman under en längre tid än vad som ursprungligen avsågs med anställningsavtalet. I vissa fall kan de ökade kostnaderna täckas av rederiets försäkring. Nyordningen berör de redare som har svenska fartyg och som omfattas av sjöarbetskonventionen. Det finns i dag ca 75 svenska fartyg som har sjöarbetscertifikat. En mycket liten del av dessa fartyg trafikerar normalt de delar av världen där det historiskt sett har förekommit sjöröveri eller väpnade rån mot fartyg. Påverkan på redare med svenska fartyg bedöms därför vara mycket liten.

För de sjömän som drabbas av fångenskap och för deras familjer är det naturligtvis av mycket stor vikt att anställningsavtalet kan bestå under fångenskapen. En effekt av att anställningsavtalet förlängs är, som *Försäkringskassan* påpekar, att personen kan anses fortsatt omfattad av svensk arbetsbaserad socialförsäkring.

Förslagen i denna proposition har inte några konsekvenser på statens budget, jämställdheten, miljön eller den kommunala självstyrelsen.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282)

13 a §

Om en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention hålls fången till följd av vad som enligt konventionen utgör sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget gäller under fångenskapen att

– anställningsavtalet ska fortsätta att gälla även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats,

– avtalet inte får sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas, och

– sjömannen har rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Paragrafen är ny och är utformad enligt *Lagrådets* förslag. Den gäller anställningstryggheten och rätten att bl.a. erhålla lön i ett visst fall för sjömän som är anställda på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention.

Konventionen är i svensk rätt genomförd i ett stort antal författningar, jfr bl.a. prop. 2011/12:35. Författningarna rör inte enbart anställda på fartyg. Det finns inte någon för dessa författningar gemensam bestämmelse om tillämpningsområdet för de bestämmelser som genomför konventionen i fråga om fartyg. Inte heller finns någon särskild bestämmelse i någon författning om vilka fartyg som omfattas av de bestämmelser som genomför sjöarbetskonventionen. Viss vägledning i frågan huruvida ett fartyg omfattas av konventionen finns dock i fartygssäkerhetslagen (2003:364) som bl.a. ställer krav på s.k. sjöarbetscertifikat för vissa fartyg. Frågan om ett fartyg omfattas av sjöarbetskonventionen måste mot denna bakgrund besvaras genom en tolkning av konventionen i sig.

Skyddet av anställningsavtalet gäller vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg. Några definitioner av dessa begrepp förs inte in i lagen. Däremot anges på *Lagrådets* förslag att begreppen är de som gäller enligt konventionen. Begreppen ska således tillämpas i enlighet med den lydelse och det syfte de har enligt konventionen. Paragrafen är tillämplig oavsett var sjömannen hålls fången, dvs. fångenskapen behöver inte vara ombord på fartyget utan kan vara även på annat ställe.

Första strecksatsen innebär att ett tidsbegränsat anställningsavtal för en sjöman som hålls fången gäller även om anställningstiden löper ut.

Av *andra strecksatsen* framgår att under fångenskapen får inte anställningsavtalet sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas. Det innebär att de möjligheter att avsluta en anställning som anges i 4 § lagen (1982:80) om anställningsskydd inte får tillämpas under fångenskapen. Bestämmelsen skyddar anställningsavtalet i sig, dvs. varken arbetsgivaren eller arbetstagaren kan vidta några av de angivna åtgärderna för att avsluta avtalet så länge fångenskapen pågår.

Första och andra strecksatserna genomför den nya standarden A2.1.7 i sjöarbetskonventionen enligt 2018 års ändringar av konventionen.

Av *tredje strecksatsen* framgår att under fångenskapen har sjömannen rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner. Rätten till lön är absolut i ett sådant fall, även när sjömannen är förhindrad att arbeta eller stå till arbetsgivarens förfogande på grund av fångenskapen. Strecksatsen genomför den nya standarden A2.2.7 i sjöarbetskonventionen enligt 2018 års ändringar av konventionen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ikraftträdandebestämmelsen

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Beslutet om ikraftträdandet är överlämnat till regeringen att fatta. För det fall ändringarna i 2006 års sjöarbetskonvention accepteras av parterna till konventionen enligt konventionens bestämmelser, träder ändringarna i konventionen i kraft den 26 december 2020. Regeringen har då möjlighet att sätta lagen i kraft till den dagen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Internationella arbetskonferensen

2018 ÅRS ÄNDRINGAR AV KODEN
I 2006 ÅRS SJÖARBETSKONVENTION
I DESS ÄNDRADE LYDELSE
GODKÄNDA AV KONFERENSEN
VID DESS 107:E MÖTE
I GENÈVE DEN 5 JUNI 2018

4

**2018 ÅRS ÄNDRINGAR AV KODEN
I 2006 ÅRS SJÖARBETSKONVENTION
I DESS ÄNDRADE LYDELSE**

**Ändring av koden i 2006 års sjöarbetskonvention,
avseende regel 2.1**

Standard A2.1 – Anställningsavtal för sjömän

Lägg till en ny punkt 7:

7. Varje medlemsstat ska kräva att en sjömans anställningsavtal ska fortsätta att gälla när en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, oavsett om det datum då anställningsavtalet ska löpa ut har passerat eller någon part har begärt att avbryta eller säga upp det. I denna punkt gäller följande definitioner:

- (a) *Sjöröveri* ska ha samma innebörd som i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982.
- (b) *Väpnat rån mot fartyg* avser en olaglig våldshandling, ett olagligt frihetsberövande eller någon form av plundring, eller hot om detta, som inte är sjöröveri och som begås i privat syfte och riktas mot ett fartyg eller mot personer eller egendom ombord på ett fartyg på en stats inre vatten, arkipelagvatten eller territorialhav, eller en handling som anstiftar till eller begås i avsikt att underlätta en handling som beskrivs ovan.

**Ändring av koden i 2006 års sjöarbetskonvention,
avseende regel 2.2**

Standard A2.2 – Lön

Lägg till en ny punkt 7:

7. Om en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg ska lön och andra förmåner som sjömannen har rätt till enligt anställningsavtalet, tillämpligt kollektivavtal eller tillämpliga nationella lagar, inklusive överföringar av anvisningar i enlighet med punkt 4 i denna standard, fortsätta att utbetalas under hela perioden av fångenskap och tills sjömannen släpps fri och blir vederbörligen hemsänd i enlighet med standard A2.5.1 eller, om sjömannen avlider i fångenskapen, fram till det datum för dödsfallet som fastställs i enlighet med tillämpliga nationella lagar och andra författningar. Begreppen *sjöröveri* och *väpnat rån mot fartyg* ska ha samma innebörd som i standard A2.1 punkt 7.

**Ändring av koden i 2006 års sjöarbetskonvention,
avseende regel 2.5**

Anvisning B2.5.1 – Berättigande

Ersätt punkt 8 med följande:

8. Rätten till hemresa kan förverkas om den berörda sjömannen inte gör anspråk på den inom rimlig tid som ska fastställas i nationella lagar, andra författningar eller kollektivavtal, förutom om sjömannen hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg. Begreppen *sjöröveri* och *väpnat rån mot fartyg* ska ha samma innebörd som i standard A2.1 punkt 7.

Ovanstående är en autentisk text¹ av de ändringar som vederbörligen antogs av Internationella arbetsorganisationens generalkonferens vid dess 107:e möte som hölls i Genève och som förklarades avslutat den 8 juni 2018.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har vi denna dag i juni 2018 undertecknat dessa ändringar.

Konferensens ordförande,

Internationella arbetsbyråns generaldirektör,

¹ Översättning till svenska. Vid eventuella tveksamheter gäller de engelska och franska originalen.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282)

Härigenom föreskrivs i fråga om sjömanslagen (1973:282)

dels att 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I denna lag avses med

fartygsarbete: sådant arbete för fartygets räkning som utförs ombord på fartyget eller på annat ställe av arbetstagare som följer med fartyget,

befattning på fartyg: sådan befattning ombord som huvudsakligen avser fartygsarbete och gäller annat än enbart tillfälliga göromål,

sjöman: sådan arbetstagare som är anställd för fartygsarbete och som under den tid han eller hon tjänstgör ombord har befattning på fartyget,

väntetid: sådan del av anställningstiden under vilken sjömannen inte har befattning på fartyg men utför arbete för arbetsgivarens räkning eller står till dennes förfogande för att utföra arbete eller i form av fritid får ersättning för ordinarie arbetstid eller gottgörelse för övertidsarbete,

inre fart: fart inom landet i hamnar eller på floder, kanaler, insjöar, inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund om inte annat särskilt anges.

inre fart: fart inom landet i hamnar eller på floder, kanaler, insjöar, inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund om inte annat särskilt anges,

sjöarbetskonventionen: 2006 års sjöarbetskonvention,

sjöröveri: detsamma som i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982,

väpnat rån mot fartyg: en olaglig våldshandling, ett olagligt frihetsberövande eller någon form av plundring, eller hot om detta, som inte är sjöröveri och som begås i privat syfte och riktas mot ett fartyg eller mot personer eller egendom ombord på ett fartyg på en stats inre vatten, arkipelagvatten eller territorialhav, eller en handling som

anstiftar till eller begås i avsikt att underlätta en handling som beskrivs ovan.

Prop. 2019/20:85
Bilaga 2

5 a §

För en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av sjöarbetskonventionen ska anställningsavtalet fortsätta att gälla när han eller hon hålls fången ombord på fartyget eller någon annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, oavsett om det datum då anställningsavtalet ska löpa ut har passerat eller någon part har begärt att avbryta eller säga upp avtalet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden lämnats av Arbetsgivarverket, Föreningen Svensk Sjöfart, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Göteborg, Göteborgs tingsrätt, ILO-kommittén, Kammarrätten i Göteborg, Kustbevakningen, Landsorganisationen i Sverige, Pensionsmyndigheten, SEKO, Sjöbefälsföreningen, Sjöfartens Arbetsgivareförbund, Sjöfartsverket, Socialstyrelsen, Stockholms universitet, Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv och Transportstyrelsen.

Arbetsmiljöverket, SACO och Sveriges Kommuner och Landsting har fått tillfälle att yttra sig men har avstått. Det Norske Veritas, Linné-universitetet, Sjöfartsforum, Svenska Transportarbetareförbundet och Tjänstemännens centralorganisation har fått tillfälle att yttra sig men har inte lämnat något yttrande.

Förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282)

Härigenom föreskrivs att det i sjömanslagen (1973:282) ska införas en ny paragraf, 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 a §

För en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention och som hålls fången till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget gäller anställningsavtalet även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats.

Under den tid då sjömannen hålls fången får inte anställningsavtalet sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas.

Under fångenskapen har sjömannen rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-02-05

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden
Per Classon och Stefan Johansson

Ökat skydd för sjömäns anställning vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg

Enligt en lagrådsremiss den 30 januari 2020 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Per Håvik.

Förslaget föranleder följande yttrande.

13 a §

För att genomföra ändringar i 2006 års sjöarbetskonvention föreslås i lagrådsremissen nya regler för att åstadkomma ett ökat anställningsskydd för sjömän som hålls fångna till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot ett fartyg som omfattas av konventionen. I det remitterade lagförslaget används begreppen "sjöröveri" och "väpnat rån". Även om det av författningskommentaren framgår att det är de i konventionen använda begreppen som avses anser Lagrådet att detta bör framgå av lagtexten.

Lagrådet föreslår därutöver en redaktionell förändring av paragrafen som därigenom bara får ett stycke:

Om en sjöman som är anställd på ett fartyg som omfattas av 2006 års sjöarbetskonvention hålls fången till följd av vad som enligt konventionen utgör sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget gäller under fångenskapen att

- anställningsavtalet ska fortsätta att gälla även om den dag då avtalet annars skulle ha upphört passerats,
- avtalet inte får sägas upp eller anställningen frånträdas eller avbrytas, och
- sjömannen har rätt att behålla sin lön och andra anställningsförmåner.

Infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Hallengren, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Hallberg, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Eneroth

Regeringen beslutar proposition 2019/20:85 Ökat skydd för sjömäns anställning vid sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg

